

Η διαδικασία της πράσινης μετάβασης για τα λιμάνια και τη ναυτιλία,

Του Δρα Αντώνη Στ. Στυλιανού*

Η μετάβαση στην πράσινη ανάπτυξη πρέπει να θεωρείται εκ των ων ουκ άνευ στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της βιωσιμότητας σε σχέση με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η χρήση, για παράδειγμα, Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) αποτελεί ήδη μια πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και ο στόχος παραμένει για την μείωση των εκπομπών ρύπων διοξειδίου του άνθρακα και την σταδιακή απεξάρτηση από τον άνθρακα (decarbonization). Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση υλοποιεί την ποντοπόρα στρατηγική με την ονομασία Fit-for-55 που στοχεύει στην μείωση κατά 55% των ρύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέχρι το 2030 και πλήρη απεξάρτηση από τον άνθρακα μέχρι το 2050, με την ενέργεια να καθίσταται ουδέτερη σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η στρατηγική Fit-for-55 εδράζεται στην διασφάλιση της δίκαιης και κοινωνικά ισότιμης μετάβασης στην πράσινη ανάπτυξη, στην διατήρηση και ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, βιομηχανιών και φορέων και στην εδραίωση της θέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πρωτοπόρου σε παγκόσμιο επίπεδο στην αντιμετώπιση και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Στο πιο πάνω πλαίσιο, υπηρεσίες και βιομηχανίες όπως οι λιμενικές και ναυτιλιακές πρέπει να λάβουν υπόψη στο πλάνο ανάπτυξής τους την πράσινη μετάβαση για τις μελλοντικές τους δραστηριότητες και να υιοθετήσουν ακριβώς ένα μοντέλο πράσινης ανάπτυξης στη βάση χρήσης καθαρών πηγών ενέργειας για την δράση τους, ούτως ώστε να δημιουργήσουν ένα καθαρά πράσινο αποτύπωμα.

Ειδικότερα, η απαρχή της προσπάθειας για τα λιμάνια και τη ναυτιλία πρέπει να αρχίσει με την διασφάλιση της ενεργειακής απόδοσης των δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της κυκλικής οικονομίας, ειδικότερα όσον αφορά στη διαχείριση αποβλήτων (πετρελαϊκών, βιομηχανικών, οικιακών και άλλων), στον εξορθολογισμό της διαχείρισης ενέργειας σε κτίρια, εγκαταστάσεις και επί των πλοίων, στη χρήση φωτοβολταϊκών, για παράδειγμα, στις λιμενικές εγκαταστάσεις και γραφεία και στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών με τα προφανή πολλαπλά οφέλη που μια τέτοια διαδικασία επέχει γενικά, τόσο για τους χρήστες, τις υπηρεσίες αλλά και για τους ίδιους τους διαχειριστές.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω μεταβατικών δράσεων, θα πρέπει παράλληλα να γίνονται ενέργειες για την πλήρη πράσινη μετάβαση των λιμενικών και ναυτιλιακών δραστηριοτήτων στο βαθμό που αυτό επιτρέπεται από τις τεχνολογίες. Τέτοιες ενέργειες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την χρήση νέων μορφών καθαρής ενέργειας, όπως για παράδειγμα τα φωτοβολταϊκά, όχι μόνο σε χερσαίους χώρους αλλά και στη θάλασσα, την χρήση εναλλακτικών καυσίμων για τα πλοία, την τροφοδότηση σε ενέργεια για ελλιμενισμένα πλοία μέσω χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και γενικότερα καθαρής ενέργειας, την χρήση εναλλακτικών καυσίμων που προϋποθέτει ταυτόχρονα την δημιουργία υποδομών που να την υποστηρίζουν και η δημιουργία αυτόνομων συστημάτων μηδενικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος σε λιμενικές εγκαταστάσεις.

*Λέκτορα Νομικής στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, LL.B Law (Bristol), Ph.D in Law – International Law and Human Rights (Kent), Διευθυντής Μονάδας Νομικής Κλινικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Σημαντικό, είναι, ταυτόχρονα, να στηρίζονται και να παρακολουθούνται δράσεις που αφορούν σε σχετικές τεχνολογίες που βρίσκονται στο στάδιο της έρευνας και της ανάπτυξης, με σημαντικό πρόσημο την έμφαση στην καινοτομία που στοχεύει στην όλη διαδικασία της πράσινης μετάβασης. Η τεχνολογία παρουσιάζει εκ προοιμίου μια αέναη πορεία ραγδαίας ανάπτυξης και αυτό πρέπει να γίνει απόλυτα αντιληπτό από τα κέντρα λήψεων αποφάσεων που αφορούν στον τομέα των λιμενικών και ναυτιλιακών δραστηριοτήτων.

Για την υλοποίηση των πιο πάνω απαιτούνται ουσιαστικές δράσεις από όλους – δράσεις που να περιλαμβάνουν την ουσία της γενικής προσέγγισης που είναι η μείωση ή και η πλήρης απεξάρτηση από τους ρύπους αερίων θερμοκηπίου και άλλων επιβλαβών ρύπων και ειδικών τομεακών προσεγγίσεων ανά δραστηριότητα αλλά, επίσης, και διατομεακών δράσεων φιλικών προς τους χρήστες και το περιβάλλον. Οι δράσεις αυτές πρέπει να είναι αποδοτικές, καταγεγραμμένες, στοχευμένες και με σαφή χρονοδιαγράμματα υλοποίησης ούτως ώστε ο στόχος για την πράσινη μετάβαση να καταστεί εφικτός και να υλοποιηθεί η επιτακτική ανάγκη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ως Κύπρος μπορούμε να καταστούμε πρωτοπόροι στις πιο πάνω ενέργειες – η βούληση και η θέληση υπάρχει, το δυναμικό και η δυναμική πρέπει να θεωρούνται δεδομένα και οι δράσεις μας απαραίτητες με πολλαπλά οφέλη για την κοινωνία μας, την πολιτεία μας, την οικονομία μας και το περιβάλλον.